

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet: Umiranje, smrt in paliativna oskrba
Course title: Dying, Death and Paliative Care

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Psihosocialna pomoč (VS) / Psychosocial support (BA)	Program nima smeri / Program has a single course	Tretji / Third	Šesti /Sixth
Prva stopnja / First level			

Vrsta predmeta / Course type

Izbirni/ Optional

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

USPO / DDPC

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
20		40			120	6

Nosilec predmeta / Lecturer:

Izr. prof. dr. Sebastjan Kristovič / Assoc. Prof. Sebastjan Kristovič, Ph. D.

**Jeziki /
Languages:**

**Predavanja /
Lectures:** Slovenski / Slovenian, Angleški / English
Vaje / Tutorial: Slovenski / Slovenian, Angleški / English

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Vpis v trtji letnik.

Prerequisites:

Enrolment into the third year of study.

Vsebina:

- Soočanje s trpljenjem, krivdo in smrtjo.
- Vprašanje minljivosti in smrti.
- Soočanje s temeljnimi bivanjskimi vprašanji.
- Etika in duhovnost pri paliativni oskrbi.
- Spremljanje trpečih, umirajočih in njihovih svojcev.
- Načini komunikacije v paliativni oskrbi.
- Ohranjanje pristnosti v medosebnih odnosih pri paliativni oskrbi.
- Ohranjati človekovo človeškost do smrti.
- Smisel trpljenja in smrti.
- Sprejemanje nemoči.
- Smrt v duhu sodobnega časa.
- Psihosocialne značilnosti in različne faze v procesu žalovanja.
- Paliativna oskrba v domačem in/ali v institucionalnem okolju (hospic, negovalne bolnišnice, socialno-varstvene ustanove).
- Razmejevanje psihosocialne pomoči od pastoralne oskrbe umirajočega.

Content (Syllabus outline):

- Dealing with suffering, guilt and death.
- The question of transitoriness and death.
- Dealing with the fundamental existential questions.
- Ethics and spirituality in palliative care.
- Accompanying of suffering, dying and their relatives families.
- Methods of communication in palliative care.
- Maintaining authenticity in interpersonal relationships in palliative care.
- Maintain human humanity to the death.
- The meaning of suffering and death.
- Acceptance of powerlessness.
- Death in the spirit of modern times.
- Psychosocial characteristics and the different stages in the process of mourning.
- Palliative care in the home and/or institutional environment (Hospice, nursing hospitals, social-security institutions).
- The distinction of psychosocial support from the pastoral care of the dying.

Temeljni literatura in viri / Readings:

BRUSCO, Angelo. *Duhovno spremljanje bolnikov*. Celje: Mohorjeva družba, 2014.

LUKAS, Elisabeth. *Vse se uglasí in izpolni*. Celje: Mohorjeva družba, 2002.

MESSORI, Vittorio. *Izziv smrti*. Ljubljana: Knjižice, 1986.

SAUNDERS, Cicely. *Čujte z menoj – Navdih za delo in bivanje v paliativni oskrbi*. Celje: Mohorjeva družba, 2020.

Priporočena literatura / Advised readings:

FRANKL E., Viktor. *Kljub vsemu reči življenju da*. Celje: Mohorjeva družba, 2013.

KLEVIŠAR, Metka. *Goreči grm*. Celje: Mohorjeva družba, 2010.

KLEVIŠAR, Metka. *Spremljanje umirajočih*. Celje: Mohorjeva družba, 2006.

KLEVIŠAR, Metka. *Moja četrta kariera*. Celje: Mohorjeva družba, 2004.

LUKAS, Elisabeth. *Meaning in Suffering. Comfort in Crisis Through Logotherapy*. Berkeley: Institute of Logotherapy Press, 1986.

LUNDER Urška, LOGAR Vincenc. Paliativna oskrba v Sloveniji in izzivi za prihodnost. *Zdravstveni vestnik* 72: 643-7, 2003.

OSTASESKI, Frank. *Prijateljstvo s smrtjo ali kako postati sočuten spremljevalec*. Ljubljana: Slovensko društvo HOSPIC, 2004.

SCHOCKENHOFF, Eberhar. *Etika življenja*. Celje: Mohorjeva družba, 2013.

Cilji in kompetence:

Cilj: Študentje dobijo poglobljen vpogled v problematiko spremljanja umirajočih in paliativne oskrbe. Seznanijo se s temeljnimi bivanjskimi vprašanji in dobijo uvid v soočanje s trpljenjem, krivdo in smrtjo.

Učna enota prispeva k razvoju naslednjih splošnih kompetenc:

- etična refleksija in zavezanost profesionalni etiki,
- sposobnost uporabe znanja v praksi in reševanja problemov,
- zmožnost avtonomno uporabljati vire za učenje konkretnih vsebin.

Učna enota prispeva k razvoju naslednjih predmetnospecifičnih kompetenc:

- zmožnost zavedanja in upoštevanja konteksta svetovalne situacije, njegovih meja in sposobnost prilagoditve z ustreznim pristopom,
- občutljivost za raznolikost in družbeno neenakost,
- sposobnost raziskovanja in refleksije svoje osebne vpletenosti v postopke svetovanja in psihosocialne pomoči, v katerih sodelujejo,

Objectives and competences:

Objective: Students get a deeper insight into the problems of monitoring the dying and palliative care. They become acquainted with fundamental living issues and gain insight into the dealing with suffering, guilt, and death.

Learning unit contributes to the development of generic competences:

- ethical self-reflection and commitment to professional ethics,
- ability to apply knowledge in practice and problem-solving ability,
- the ability to autonomously use resources for learning specific content.

Learning unit contributes to the development of subject specific competences:

- the ability of being aware and taking into account the context of the counseling situations,
- sensitivity to diversity and social inequality,
- ability to explore and reflect on one's personal involvement in the processes of psychosocial counselling and psychosocial support in which one is involved,
- ability to be aware of and take into account the context of the counselling situation, its boundaries and the ability to adapt with an appropriate approach.

- sposobnost argumentiranega ter spoštljivega razpravljanja in reševanja problemov.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

- temeljnih teoretičnih in praktičnih spoznanj na področju paliativne oskrbe,
- nujnosti primerne komunikacije in odnosa – ob strokovni medicinski pomoči,
- pomembnosti osebne zrelosti na področju paliativne oskrbe,
- kako ne posredovati ali sugerirati svojih pogledov in razumevanja ob spremstvu osebe, ki se sooča s temeljnimi bivanjskimi vprašanji,
- temeljnih specifičnih komunikacijskih pravil,
- kako vzpostaviti prvi stik in ohranjati pristnost odnosa v procesu paliativne oskrbe,
- specifika podpore bližnjim umirajočega ali pokojnika,
- kako nuditi pomoč ali podporo ob soočanju s trpljenjem, krivdo ali smrtjo,
- študentje medsebojno primerjajo, analizirajo in ovrednotijo različne poglede in pristope na umiranje in minljivost, glede na različne kulture v svetu,
- študentje medsebojno primerjajo in ovrednotijo različne paradigme glede na temeljna bivanjska vprašanja v različnih kulturnih okoljih v svetu.

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:

- basic theoretical and practical knowledge on the field of palliative care,
- necessity of sufficiently communication and relationship – at the professional medical assistance,
- importance of personal maturity in the field of palliative care,
- how to NOT communicate or to suggest personal point of view and understanding accompanied a person facing with the fundamental existential questions,
- fundamental specific communication rules,
- how to establish first contact and to maintain the authenticity of the relationship in the process of palliative care,
- specifics of the support to persons close to the dying or deceased,
- how to give help or support in the confrontation with suffering, guilt and death,
- students compare, analyze and evaluate different views and approaches to dying and transience, according to different cultures in the world,
- students compare and evaluate different paradigms according to fundamental living issues in different cultural environments in the world.

Metode poučevanja in učenja:

<ul style="list-style-type: none"> - predavanja s poudarkom na interaktivnosti (študentje so vključeni v razpravo, samorefleksijo, skupno iskanje rešitev, zavedanje aktualne problematike, študija primerov, aktualizacija rešitev) in aplikativnosti. - vaje s poudarkom na lastnih uvidih, spoznanjih in samoiniciativnosti (kritična študija določenega teksta ali literature s predstavitvijo in diskusijo, seminarsko delo, spodbujanje samostojnega dela, iskanje aplikativnih rešitev in metod, strokovno srečanje z osebo, ki že dlje časa dela na področju paliativne oskrbe), - uporaba spletne učilnice oziroma drugih sodobnih IKT orodij, - možnost individualne in/ali skupinske konzultacije.

Learning and teaching methods:

<ul style="list-style-type: none"> - lectures with emphasis on interactivity (students are involved in the discussion, self-reflection, collectiv searching for solutions, awareness of current issues, case study, actualization solution) and applicability, - exercises with emphasis on their own insights, cognitions and self-initiative (critical study of defined texts or literature with a presentation and discussion, seminar work, encouraging independent work search application solutions and methods, professional meeting with a person who has long been working in the field of palliative care), - use of online classroom or other contemporary ICT tools, - possibility of individual and/or group consultations.
--

Delež (v %) /

Načini ocenjevanja:

Weight (in %)

Assessment:

Vaje	40	Exercises
Ustni ali pisni izpit	60	Oral or written examination
Ocenjevalna lestvica – skladno s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja.		Grading scale - in accordance with the Rules of examination and evaluation of knowledge.

Reference nosilca / Lecturer's references:

<p>CEK STEPANČIČ, Daša, KRISTOVIČ, Sebastjan. Logoterapevtski holistični vidiki vzgoje in izobraževanja (logopedagogika). V: et al. <i>Logoterapija, psihoterapija in posledice (ne)smisla</i>. 1. natis. Maribor: Alma Mater Press, 2018. Str. 27-39. Zbirka Znanstvene monografije. ISBN 978-961-6966-32-0. [COBISS.SI-ID 18239747]</p> <p>GAZIBARA, Šejla, KRISTOVIČ, Sebastjan. Starost in vprašanja smisla trpljenja. V: et al. <i>Logoterapija, psihoterapija in posledice (ne)smisla</i>. 1. natis. Maribor: Alma Mater Press, 2018. Str. 41-54. Zbirka Znanstvene monografije. ISBN 978-961-6966-32-0. [COBISS.SI-ID 18248195]</p> <p>GOLOB, Tea, KRISTOVIČ, Sebastjan, MAKAROVIC, Matej. European transnational social fields and identifications: the significance of transnational participation and structured positions in the</p>

individual and national context. *European Journal of Science and Theology*, ISSN 1841-0464, oct. 2014, vol. 10, no. 5, str. 1-20.

GORIŠEK, Veronika, KRISTOVIČ, Sebastjan. Vpliv plesa na gibalne sposobnosti in zadovoljstvo z življenjem starejših ljudi = The impact of dance on motor abilities and life satisfaction among elderly people. V: MACUH, Bojan (ur.). *Zbornik povzetkov = Book of abstracts*. 1st ed. Maribor: AMEU - ECM, Alma Mater Press, 2018. Str. 237. ISBN 978-961-6966-29-0. [COBISS.SI-ID 2048692746]

KRISTOVIČ, Sebastjan. *Reševanje krize smisla sodobnega človeka: osnove logoterapije*. Celje: Celjska Mohorjeva družba: Društvo Mohorjeva družba, 2014.

KRISTOVIČ, Sebastjan. *Med smislom in nesmisлом trpljenja: Dostojevski in Nietzsche*. Celje: Celjska Mohorjeva družba: Društvo Mohorjeva družba; Maribor: Alma Mater Europaea - Evropski center, 2016, 139 str.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Redukcionizem v humanističnih znanostih in bivanjska prikrajšanost. *Raziskave in razprave*, 2013, vol. 6, no. 1, str. 64-98.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Bivanjska varnost in duhovnost z vidika logoterapije. *Bogoslovni vestnik*, [Tiskana izd.], 2013, letn. 73, št. 4, str. 625-637.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Duševno zdravje in eksistencialna kriza = Mental health and existential crisis. V: FILEJ, Bojana (ur.). *Zbornik prispevkov z recenzijo*. Maribor: Alma Mater Europea, Evropski center, 2015, str. 211-217.

KRISTOVIČ, Sebastjan. The holistic aspect of health according to the principles of logotherapy. V: PLENKOVIČ, Mario (ur.), GALIČIČ, Vlado (ur.), TOPLAK, Ludvik (ur.). *Društvo i tehnologija 2014. - dr. Juraj Plenković = Society and technology 2014 - dr. Juraj Plenković : book of manuscripts*. Zagreb: Hrvatsko komunikološko društvo = Croatian Communication Association, 2014, str. 301.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Psihosocialni dejavniki človeka kot duhovnega bitja - logoterapevtski aspekti nadsmisla = Psychosocial factors of man as a spiritual being - logotherapeutic aspects of the supra-meaning. V: SKRALOVNIK, Samo (ur.). *Teologija v dialogu: zbornik povzetkov = Theology in dialogue: book of abstracts*. [Maribor]: Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta, Enota v Mariboru: = University of Ljubljana, Faculty of Theology, maribor Unit: Inštitut Stanka Janežiča za ekumensko teologijo in medreligijski dialog: = Stanko Janežič Institute for Ecumenical Theology and inter-Religious Dialogue, 2014, str. 84.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Rigidnost duha in kapitulacija smisla: od regresije religije in nihilizma do svobodnjaštva in subjektivizma. *Tretji dan*, sep./okt. 2010, letn. 39, št. 7/8, str. 127-135.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Logoterapevtski vidik pacientove varnosti. V: FILEJ, Bojana (ur.). *Celostna obravnava pacienta - kako daleč smo še do cilja?: varnost kot strokovni, etični, pravni, družbeni in ekonomski vidik: zbornik prispevkov: mednarodna znanstvena konferenca = Holistic treatment of*

patients - how close are we to achieving our goal?: safety as a professional, ethical, legal, social and economic aspect: collection of scientific papers: international scientific conference, 25. in 26. oktober 2012. Novo mesto: Visokošolsko središče, Fakulteta za zdravstvene vede: = Higher Education Centre, Faculty of Health Sciences, 2013, str. 160-169.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Eksistencialna kriza in bivanjski vakuum v interakciji z aktualno globalno problematiko. V: STARC, Jasmina (ur.). *Izzivi globalizacije in družbeno-ekonomsko okolje EU: zbornik prispevkov: mednarodna znanstvena konferenca = Globalisation challenges and the social-economic environment of the EU: collection of scientific papers: international scientific conference*, 29. in 30. marec 2012, Novo mesto. Novo mesto: Fakulteta za poslovne in upravne vede: = Faculty of Business and Management Sciences: Visoka šola za upravljanje in poslovanje: = School of Business and Management, 2012, str. 313-318.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Sodobni tabuji - trpljenje, minljivost in smrt. *Mohorjev koledar ...*, ISSN 1318-5462, 2016, str. 106-111.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Vzgoja za življenje. *Mohorjev koledar ...*, ISSN 1318-5462, 2016, str. 120-124.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Človek - trpeče bitje. *Zvon: kulturno - družbena revija*, ISSN 1408-645X, 2015, letn. 18, št. 5, str. 33-35.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Rehumanizacija humanistike in logoterapevtski celostni pogled na človeka = Re-humanisation of humanism in logotherapeutic holistic view of man. V: FILEJ, Bojana (ur.). *Zbornik prispevkov z recenzijo = Proceeding book with peer review, 5. Mednarodna znanstvena konferenca za človeka gre: interdisciplinarnost, transnacionalnost in gradnja mostov*. Maribor: Alma Mater Europea - ECM. 2017, str. 188-196.

KRISTOVIČ, Sebastjan, KALAMAR, Darja. Zdravo družinsko okolje za vzgojo odgovorne osebe = Healthy family environment for upbringing responsible adults. V: FILEJ, Bojana (ur.). *Humanistične, družboslovne in druge aktualne teme postmoderne družbe : zbornik prispevkov z recenzijo = Humanities, social sciences and other current topics in the post-modern society : proceeding book with peer review*. Maribor: Alma Mater Europea - ECM. 2016, str. 88-94.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Umiranje, smrt in paliativna oskrba - tesnoba in tabuiziranje = Dying, death and palliative care - anxiety and taboo. V: FILEJ, Bojana (ur.). *Humanistične, družboslovne in druge aktualne teme postmoderne družbe : zbornik prispevkov z recenzijo = Humanities, social sciences and other current topics in the post-modern society : proceeding book with peer review*. Maribor: Alma Mater Europea - ECM. 2016, str. 95-101.

KRISTOVIČ, Sebastjan. Kulturne formacije sodobnega človeka - konformizem, totalitarizem in egoizem. V: et al. *Logoterapija, psihoterapija in posledice (ne)smisla*. 1. natis. Maribor: Alma Mater Press, 2018. Str. 11-25. Zbirka Znanstvene monografije. ISBN 978-961-6966-32-0. [COBISS.SI-ID 18235395]

KRISTOVIČ, Sebastjan. Spiritual psychology (logotherapy) and spiritual reasons of illness : holistic logotherapeutic aspects of health. V: *Book of abstracts. Putnam Valley: Cognizant Communication Corporation*, 2018. Str. 224. [COBISS.SI-ID 2048782346]

VIRAG, Ksenija, KRISTOVIČ, Sebastjan. Sporazumevanje s starostnikom in empatija = Communication with an elderly person and empathy. V: MACUH, Bojan (ur.). *Zbornik povzetkov = Book of abstracts. 1st ed.* Maribor: AMEU - ECM, Alma Mater Press, 2018. Str. 269-270. ISBN 978-961-6966-29-0. [COBISS.SI-ID 2048696074]

ZRNIČ, Luka, KRISTOVIČ, Sebastjan, ARSIĆ, Jasmina, CIGIĆ GAVRILOVIĆ, Dunja. Subjective well-being, gratitude and optimism among seniors living in retirement communities. V: KRISTOVIČ, Sebastjan (ur.). *Zbornik znanstvenih prispevkov = Proceedings Book on Scientific Contributions. 1. izd.* Maribor: AMEU - ECM, Alma Mater Press, 2020. Str. 81-91, tabele. ISBN 978-961-6966-55-9. <http://press.almamater.si/index.php/amp/catalog/view/19/20/85-1>. [COBISS.SI-ID 14124035]